

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗАЈЕДНИЧКА СЛУЖБА

Истраживачки сектор

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

СЕКРЕТАРИЈАТ / ТАЈНИШТВО
ЗАЈЕДНИЧКА СЛУЖБА

Истраживачки сектор

Број/Број: 03/10-50-19-177-7/17
Сарајево/Sarajevo, 12.06.2017.

Истраживање број: 252

Врста истраживања: **INF** - опћа информација – кратак преглед одабране теме

VISINA TROŠARINA NA NAFTNE DERIVATE U BOSNI I HERCEGOVINI I SUSJEDNIM DRŽAVAMA

Припремили: Goran Masal
Aida Osmanović
Elmedin Spahović (volonter)

Дескриптор: porezi, трошарине

Истраживање је намењено посланицима и делегатима, који могу поставити додатна питања, сугестије и коментаре на email адресу: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Јавност Босне и Херцеговине може коментирати радове, али Истраживачки сектор нема могућност да одговара на коментаре и дискутира о истраживању.

Информације наведене у садржају истраживања важеће су у тренутку припреме истраживања и оне се не ажурирају након објаве истраживања.

Истраживање не одражава званичан став Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (PSBiH).

VISINA TROŠARINA NA NAFTNE DERIVATE U BOSNI I HERCEGOVINI I SUSJEDNIM DRŽAVAMA

I. Uvod

Akcize ili trošarine su jedan od najstarijih poreznih oblika. Naziv akciza (*eng.excise tax*) potječe iz 16. stoljeća kada su u Nizozemskoj posebnim porezom koji se nazivao *excijssen* oporezivani pivo, šećer, sol i alkoholna pića, a pretpostavlja se da sama riječ potječe od starofrancuske *assise* (sjednica, odluka, ugovor, namirenje računa ili duga, oporezivanje). Danas su, u gotovo svim savremenim poreznim sustavima, uvedeni posebni porezi - trošarine. Proizvodi koji se oporezuju trošarinama mogu se svrstati u tri osnovne skupine: alkoholni proizvodi, energenti i duhanski proizvodi, a u mnogim državama postoje trošarine i na niz drugih proizvoda.¹

U ovom istraživačkom radu dat je kratak pregled zakonskih propisa koji uređuju oblast trošarina na naftne derivate u Bosni i Hercegovini i tri susjedne zemlje (Crna Gora, Hrvatska i Srbija). U svim ovim zemljama oblast trošarina je uređena Zakonom o trošarinama odnosno akcizama. Rad sadrži tabelarni pregled iznosa trošarina na naftne derivate u navedenim zemljama, uključujući i visinu trošarina na naftne derivate u skladu sa novim Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini.

II. Bosna i Hercegovina

U Bosni i Hercegovini oblast trošarina je uređena Zakonom o trošarinama u Bosni i Hercegovini.² Osim navedenog Zakona, ovu oblast regulišu i podzakonski akti (pravilnici, odluke, instrukcije, upute).³ Zakon o trošarinama u Bosni i Hercegovini usvojen je 2009. godine, dok su zakoni o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini usvojeni su u dva navrata tokom 2014. godine.⁴

Novi tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini predstavlja jednu od obveza iz pisma namjere upućenog Međunarodnom monetarnom fondu. Razlog za donošenje ovog Prijedloga zakona, naveden u Obrazloženju istog, se prvenstveno odnosi na osiguranje dodatnih sredstava za izgradnju autocesta u Bosni i Hercegovini. S obzirom na relativno nizak nivo privrednog razvoja BiH, razvoj autocesta predstavlja jedan je od ključnih ciljeva za njen uspješni privredni oporavak i razvoj. Ovaj cilj je naveden i u Reformskoj agendi za Bosnu i Hercegovinu kao i u usvojenom Akcionom planu za provođenje Reformske agende, u kojem je predviđena i aktivnost povećanja trošarina na naftu i naftne derivate kao jedna od aktivnosti koje bi trebale biti preduzete do kraja 2015. godine u okviru sektora "Javne finansije, oporezivanje i fiskalna održivost".

¹ Izvor: Publikacija „Plaćamo li europske trošarine“ str.5, internetska stranica instituta za javne financije: <http://www.ijf.hr/trosarine/trosarine.pdf> (datum pristupa stranici 03.04.2017.)

² Član 1. stav 1. Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini, internetska stranica Uprave za indirektno oporezivanje BiH: http://www.uino.gov.ba/download/Dokumenti/Dokumenti/bos/2009/BOS%20Zakon%20o%20akcizama%20SI%20GI%20BH.%2049_09.doc.pdf (datum pristupa stranici 07.04.2017.)

³ Izvor: Podzakonski akti iz oblasti trošarina u Bosni i Hercegovini, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, internetska stranica: <http://www.new.uino.gov.ba/bs/Porezi> (datum pristupa stranici 05.04.2017.)

⁴ Izvor: Sl.glasnik BiH 49/09, 49/14 i 60/14, internetska stranica : <http://sllist.ba/secure/2009s/glasnik/broj49/broj49.htm>, <http://sllist.ba/glasnik/2014/broj49/Glasnik049.pdf> <http://sllist.ba/glasnik/2014/broj60/Glasnik060.pdf>

Sredstva od tog povećanja će biti usmjerena prema javnim preduzećima za autoceste u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine i koristit će se u svrhu izgradnje autocesta u Bosni i Hercegovini. Također, ovim Prijedlogom zakona uvodi se trošarina na biogorivo i biotečnosti i posljedično i cestarine, a u cilju smanjenja zloupotrebe prometa ovih i naftnih derivata na tržištu Bosne i Hercegovine.⁵

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini kojim je predviđeno osiguranje dodatnih sredstava za izgradnju autocesta u Bosni i Hercegovini, a kojeg je Zastupnički dom PSBiH razmatrao 05.04.2017. godine po žurnom postupku nije usvojen. Odlučeno je da se ovaj Prijedlog zakona razmatra u redovnoj proceduri, nakon što nije usvojen zahtjev Vijeća ministara BiH da se ovaj Prijedlog zakona razmatra po žurnom postupku.⁶

Na svojoj vanrednoj sjednici održanoj 06.04.2017., Vijeće ministara BiH je utvrdilo novi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini koji je normativno usklađen s mišljenjem Zakonodavno-pravnog sektora PSBiH, te donijelo zaključak da se isti uputi u Dom naroda PSBiH uz prijedlog da se razmatra po žurnom postupku.⁷ Dom naroda PSBiH na svojoj sjednici 07.04.2017. usvojio je, po žurnom postupku, ovaj Prijedlog zakona.⁸ Međutim, Zastupnički dom PSBiH na svojoj sjednici 20.04.2017. nije usvojio zahtjev Vijeća ministara BiH da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama razmatra po žurnom postupku, te je odlučeno da se ovaj Prijedlog zakona razmatra po skraćenom postupku u narednom periodu.⁹

III. Crna Gora

U Crnoj Gori oblast akciza uređena je Zakonom o akcizama¹⁰ i drugim podzakonskim aktima¹¹. Prema Zakonu o akcizama koji je na snazi od travnja 2002. godine, uvedena je obaveza plaćanja akciza na tri vrste proizvoda: alkohol i alkoholna pića, duhan i duhanske proizvode, mineralna ulja njihove derivate i supstitute. Nakon 2002. godine bilo je više izmjena i dopuna navedenog Zakona koje su se između ostalog odnosile na dodatno usklađivanje visine akcize na cigarete i ostale duhanske proizvode s direktivama Vijeća EU 92/79/EEC i 92/80/EEC. Posljednje izmjene i dopune Zakona o akcizama, Skupština Crne Gore usvojila je u prosincu 2016. godine, a one su se odnosile na usklađivanje sa EU direktivama u dijelu oporezivanja cigareta. Usvojen je “akcizni kalendar“ u cilju postepenog i daljeg rasta visina akciza na cigarete.¹²

---

⁵ Obraloženje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama, internetska stranica Parlamentarne skupštine BiH: [http://static.parlament.ba/doc/98241_Prijedlog%20zakona%20\(B\)-za%20PD.pdf](http://static.parlament.ba/doc/98241_Prijedlog%20zakona%20(B)-za%20PD.pdf) (datum pristupa stranici 04.05.2017.)

⁶ Izvor: 7. hitn sjednica Zastupničkog doma PSBiH, internetska stranica: <https://www.parlament.ba/Publication/Read/9734?pageId=238> (datum pristupa stranici 06.04.2017.)

⁷ Izvor: Vanredna sjednice Vijeća ministara BiH, internetska stranica: http://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/saopstenja_sa_sjednica/default.aspx?id=24942&langTag=bs-BA (datum pristupa stranici 11.04.2017.)

⁸ Izvor: 27. sjednica Doma naroda PSBiH, internetska stranica: <https://www.parlament.ba/Publication/Read/9745?pageId=238> (datum pristupa stranici 07.04.2017.)

⁹ Izvor: 44. sjednica Zastupničkog doma PSBiH, internetska stranica: <https://www.parlament.ba/Publication/Read/9780?pageId=238> (datum pristupa stranici 20.04.2017.)

¹⁰ Zakon o akcizama, prečišćen tekst, internetska stranica: <http://www.upravacarina.gov.me/biblioteka/zakoni> (datum pristupa stranici 07.04.2017.)

¹¹ Pravilnik o primjeni Zakona o akcizama, internetska stranica: <http://www.upravacarina.gov.me/biblioteka/pravilnici?pagerIndex=3> (datum pristupa stranici 07.04.2017.)

¹² Izvor: Skupština Crne Gore, obrazloženje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama str. 5, internetska stranica: <http://www.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/75/1349-8491-16-3-16-2.pdf> (datum pristupa stranici 07.04.2017.)

IV. Hrvatska

U hrvatskom pravnom sustavu oblast trošarina uređena je Zakonom o trošarinama te podzakonskim aktima. Novi Zakon o trošarinama usvojen je u veljači 2013. godine¹³, a zakonske odredbe koje se odnose na trošarinsku osnovicu i visinu trošarina su stupile na snagu na dan prijema Republike Hrvatske u Evropsku uniju (01.07.2013.)¹⁴. Primarni cilj donošenja ovog Zakona je bio što uspješnija prilagodba evropskim standardima, a to je podrazumijevalo uspostavu sustava elektroničkog nadzora kretanja trošarinskih proizvoda u sustavu odgode, uvođenje trošarinskog oporezivanja električne energije, prirodnog plina i krutih goriva, te prenošenje minimalnih razina oporezivanja određenim evropskim direktivama. Tokom naredne dvogodišnje primjene ovog Zakona, sustav trošarinskog oporezivanja je uspješno integriran u evropski trošarinski sustav te je omogućena uspješna tranzicija poslovanja gospodarskih subjekata u režim trošarinskog postupanja na jedinstvenom evropskom tržištu.

U 2015. godini je izvršena ciljana mini reforma trošarinskog sustava donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama. Ovim izmjenama i dopunama pojednostavljeno je trošarinsko zakonodavstvo te su restrukturirane i jasnije nominirane zakonske odredbe koje uređuju nadzor nad provedbom Zakona o trošarinama. Posljednjim izmjenama Zakona o trošarinama iz 2016. godine, modernizovan je i pojednostavljen trošarinski sustav u skladu s najvišim pravnim standardima i dobrom pravnom praksom drugih članica država Europske unije. Najvažnije izmjene ovog Zakona su se odnosile na uvođenje instituta male destilerije, ukidanje obveze podnošenja godišnjeg obrazca za obračun trošarina za male proizvođače jakog alkoholnog pića, uvođenje novih duhanskih proizvoda kao predmeta trošarinskog oporezivanja, proširenje primjene instituta direktne isporuke i na duhanske preradevine, uvođenje prilagođenog sustava nadzora potrošnje označenog plinskog ulja za grijanje, uvođenja sustava nadzora nad raspolaganjem plinskim uljem, te uvođenje prilagođenog sustava nadzora nad korištenjem biogoriva.¹⁵

V. Srbija

U Republici Srbiji je oblast akciza uređena Zakonom o akcizama i drugim podzakonskim aktima.¹⁶ U skladu sa ovim Zakonom, dinarski iznosi akciza usklađuju se s godišnjim indeksom potrošačkih cijena u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj se usklađivanje vrši prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike.¹⁷

Skupština Republike Srbije je krajem prosinca 2016. godine usvojila izmjene i dopune Zakona o akcizama u cilju daljne postepene harmonizacije akcizne politike sa standardima Evropske unije. Izmjene ovog Zakona su se najviše odnosile na akcizno oporezivanje cigareta, a sve u cilju smanjenja pojave sive ekonomije u prometu akciznih proizvoda, posebno duhanskih proizvoda.¹⁸

¹³ Zakon o trošarinama, Narodne novine br. 22/2013, internetska stranica: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_22_357.html (datum pristupa stranici 07.04.2017.)

¹⁴ Član 119. Zakona o trošarinama, Narodne novine br. 22/2013

¹⁵ Konačni Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama, obrazloženje navedenog Zakona, str.24, 25 i 28, internetska stranica Hrvatskog sabora: <http://www.sabor.hr/konacni-prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunam0027> (datum pristupa stranici 10.04.2017.)

¹⁶ Izvor: Arhiva podzakonskih akata iz oblasti akciza, Ministarstvo finansija Republike Srbije, internetska stranica:

<http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=13101> (datum pristupa stranici 11.04.2017.)

¹⁷ Član 17. stav 1. Zakon o akcizama, internetska stranica paragraph.rs:

<http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=11617> (datum pristupa stranici 11.04.2017.)

¹⁸ Obrazloženje Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama str. 6, internetska stranica Narodne skupštine Srbije: http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/predlozi_zakona/3355-16%20-LAT.pdf (datum pristupa stranica 18.04.2017.)

U nastavku rada data je tabela sa visinama trošarina na naftne derivate u Bosni i Hercegovini i tri susjedne zemlje (Crna Gora, Hrvatska i Srbija).

Tabela 1: Visina trošarina na naftne derivate (po litru/kilogramu) u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji

Naftni derivati	Bosna i Hercegovina		Crna Gora ¹⁹	Hrvatska ²⁰	Srbija ²¹ (od 01.01.2017.)
	Važeći zakon ²²	Novi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama ²³			
Dizel-gorivo i ostala plinska ulja	0,30 KM/l	0,45 KM/l	0,85 KM/l	0,64 KM/l	0,65 KM/l
Petrolej (kerozin)	0,30 KM/l	0,30 KM/l	0,64 KM/l	0,64 KM/l	1,00 KM/l
Motorni benzin - bezolovni	0,35 KM/l	0,50 KM/l	1,05 KM/l	0,82 KM/l	0,84 KM/l
Motorni benzin	0,40 KM/l	0,55 KM/l	1,07KM/l	0,99 KM/l	0,89 KM/l
Lož-ulje ekstra lako i lako specijalno	0,30 KM/l	0,45 KM/l	0,038 KM/kg	0,042 KM/kg	1,00 KM/kg
Tečni naftni plin za pogon motornih vozila	/	/	/	0,026 KM/kg	0,65 KM/kg
Biogoriva i biotečnosti	/	0,45 KM/l	0,068 KM/l	/	0,84 KM/l

¹⁹ Član 52. Zakona o akcizama, prečišćen tekst, internetska stranica Ministarstva finansija Crne Gore: <http://www.mf.gov.me/biblioteka/zakoni> (datum pristupa stranici 11.04.2017.)

²⁰ Član 84. Zakona o trošarinama, Narodne novine br. 22/2013, internetska stranica: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_22_357.html i Ispravak Zakona o trošarinama Narodne novine br. 32/13, internetska stranica: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_03_32_592.html (datum pristupa stranici 12.04.2017.)

²¹ Član 9. Zakon o akcizama, internetska stranica paragraf.rs: <http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=11617> (datum pristupa stranici 11.04.2017.)

²² Član 17. Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini

²³ Član 17. Prijedloga zakona o i izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama, internetska stranica: <http://192.168.10.211/pisarnica/PrivatePages/DocumentsDashboard> (datum pristupa stranici 13.04.2017.)

VI. Izvori:

- Internetska stranica Službenog glasnika Bosne i Hercegovine:
<http://sllist.ba/secure/2009s/glasnik/broj49/broj49.htm>
- Internetska stranica Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine:
<http://www.new.uino.gov.ba/bs/Porezi>
- Internetska stranica Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine:
<https://www.parlament.ba/Publication/Read/9734?pageId=238>
- Internetska stranica Vijeća ministara Bosne i Hercegovine:
http://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/saopstenja_sa_sjednica/Archive.aspx?langTag=bs-BA&template_id=92&pageIndex=1
- Internetska stranica Skupštine Crne Gore:
<http://www.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/75/1349-8491-16-3-16-2.pdf>
- Internetska stranica Uprava carina Crne Gore:
<http://www.upravacarina.gov.me/biblioteka/zakoni>
- Internetska stranica Hrvatskog sabora: <http://www.sabor.hr/konacni-prijedlog-zakona-o-izmjenama->
- Internetska stranica Instituta za javne financije: <http://www.ijf.hr/trosarine/trosarine.pdf>
- Internetska stranica Ministarstva finansija Republike Srbije:
<http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=13101>
- Internetska stranica Paragraf rs: http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_akcizama.html